
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

EGY SZÍVVEL-LÉLEKKEL

ApCsel 1,14-26

2017. MÁJUS 28.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 113. zsoltár

Imádkozunk: Köszönjük, Mennyei Atyánk, hogy azért hívtál most bennünket egybe, hogy mindannyian egy szívvel, egy lélekkel csatlakozzunk a zsoltáros magasztaló, dicsőítő szavához. Dicsérünk mi is, magasztalunk mi is, ujjongunk jó tetteiden mi is, áldjuk szentségedet és hálás szívvel soroljuk jótéteményeidet: aláhajoltál, a szegényt föl emelted, a szűkölködőt megszabadítottad, a védtelent megoltalmaztad, gyermekeidet méltóságra, szabadságra és üdvösségre emelted. S köszönjük, Urunk, hogy ezen a mai napon is azt akarod cselekedni Igéd és Szentlelked által, hogy életünk minden óráján, minden tettünkkel, egész életünkkel Téged dicsőítsünk és magasztaljunk. Megvalljuk töredelemmel, hogy ez a dicsőség sokszor megtorzul rajtunk, meghomályosítjuk azt életünkkel, lázadásunkkal, hitetlenségünkkel, vétkeinkkel, sőt eltakarjuk ezt a dicsőséget. Kérünk, töröld el minden vétkünket és oldozz fel bűneink terhe alól, újíts meg szent akaratodban Igéd szerint, hogy felragyogjon rajtunk a mi Urunk Jézus Krisztusunk dicsősége. Őérette kérünk, halld meg könyörgésünket, küldd el Szentlelkedet, töltsd be szívünket, áldd meg istentiszteletünket. Ámen

Textus: „Akkor visszatértek Jeruzsálembe a hegyről, melyet Olajfák hegyének neveznek, mely Jeruzsálem mellett van, egy szombatnapi járóföldre. És mikor bementek, felmentek a felsőházba, ahol szállva voltak: Péter és Jakab, János és András, Filep és Tamás, Bertalan és Máté, Jakab, az Alfeus fia, és Simon, a zélóta, és Júdás, a Jakab fia. Ezek mindnyájan egy szívvel-lélekkel foglalatosak voltak az imádkozásban és a könyörgésben, az asszonyokkal és Máriával, Jézusnak anyjával, és az atyjafiaival együtt. És azokban a napokban felállt Péter a tanítványok között (mintegy százhusz főnyi sokaság volt ott együtt) és azt mondta: Atyámfiak, férfiak, szükség volt beteljesedni annak az írásnak, melyet megjövendölt a Szent Lélek Dávid szája által Júdás felől, ki vezette azokat, akik elfogták Jézust. Mert mi közénk számláltatott, és elnyerte

ennek a szolgálatnak az osztályrészét. (Ő hát mezőt szerzett hamisságának béréből; s alázuhánván, elhasadt közében, és minden belső része kiomlott. És ez tudtára lett mindazoknak, kik Jeruzsálemben lakoznak; úgy hogy azt a mezőt tulajdon nyelvükön Akeldamának, azaz Vérmezőnek nevezték el.) Mert meg van írva a Zsoltárok könyvében: Legyen az ő lakóhelye puszta, és ne legyen lakó abban. És: Az ő püspökségét más vegye el. Szükség azért, hogy azok közül a férfiak közül, akik velünk együtt jártak minden időben, míg az Úr Jézus közöttünk járt-kelt, a János keresztségétől kezdve mind a napig, melyen fölvitették tőlünk, azok közül egy az ő feltámadásának bizonyága legyen mivelünk együtt. Előre állítottak azért kettőt, Józsefet, kit Barsabásnak neveznek, kinek a mellékneve Justus volt, és Mátyást. És imádkozván ezt mondták: Te, Uram, ki mindeneknek szívét ismered, mutasd meg a kettő közül egyiket, akit kiválasztottál, hogy elnyerje az osztályrészét e szolgálatnak és apostolságnak, melytől eltévelyedett Júdás, hogy az ő saját helyére jusson. Sorsot vetettek azért rájuk, és a sors Mátyásra esett, és a tizenegy apostol közé számlálták.” Apostolok cselekedetei 1.14-26.

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Krisztus mennybemenetele és pünkösd, a Szentlélek eljövetele között, úgy számoljuk, tíz nap telt el. Vannak tudósok, akik azt mondják, némi túlzással, hogy ez a tíz nap döntő tíz nap volt, legalább ugyanannyira fontos idő, ugyanolyan döntő, mint ami nagypéntek délutánja és húsvét hajnala között telt. Ha döntő volt ez a tíz nap, azt hiszem, az előkészületek tekintetében volt az, ahogyan mi is készülődünk pünkösdre, most, a mennybemenetel ünnepe után. Hogyan, milyen módon, miképpen készítették magukat a tanítványok a Lélek eljövetelére? Ez a kérdés. És látjuk: úgy, ahogy Krisztus megparancsolta nekik: menjetek Jeruzsálembe, várjátok meg az én Atyámnak ígérését, amikor majd megkapjátok a Lélek ajándékát, megteltek Lélekkel és lesztek nekem tanúim az egész világon.

Hogyan készültek a tanítványok? Néhány fontos dolgot látunk itt, ezekből a két legfontosabbat a végére hagyom, és másik kettőt előre veszek. Mindjárt először látjuk, hogy az imádkozó közösség szükségét látta annak, hogy a megüresedett tanítványi helyet be kell tölteni. Különös kifejezést használ Péter, a 109. zsoltárt alkalmazza, és azt mondja Júdás *püspökségét* másnak kell átvenni. Péter részletesen elmondja Júdás árulásának, halálának körülményeit, és a halálát követő fejleményeket. Az evangéliumokból is tudjuk, hogy Júdás elárulta Jézust, aztán szörnyű tettét megbánta, de nem tudta visszafordítani a dolgot, öngyilkos lett. Az árulása a pénzén, amit visszavitt, hogy visszaváltsa rajta Jézust, szétszórta a főtanács előtt, ezt összeszedték és de nem tették vissza a templomi pénzek közé, hanem temetkező helyet vásároltak

rajta. Ezt a területet aztán Akeldamának, magyarul vérmezőnek nevezték el. (Máté ev. 27,3-10) Júdás kiesett a tanítványok közül, nem teljes a létszám. Sok alkalommal olvastuk az evangéliumi beszámolókból azt, hogy Jézus tizenkét tanítványt választott. (Lukács itt is újra gondosan felsorolja az apostolok neveit, de már nem említi köztük Júdást.) Mások pedig csak annyit mondanak az evangélisták a tanítványokról: a tizenkettő. (És majd később, újra használja ezt a kifejezést Lukács, amikor már teljes a létszám - ApCsel 6,2) A tizenkettő a tizenkét törzset szimbolizálja, vagyis ez egy teljesség-szám. A modern lélektan tudósai pedig azt is hozzá teszik (én ezt először Gyökössy Endrétől hallottam), hogy a tizenkét fő az ideális csoportlétszám. Akkor lenne jó egy iskola, ha tizenkettes csoportok lennének, a tanító vagy a tanár a tizenkettővel már elboldogul. Még nem vész el az egyén, de már elég erős a csoportdinamika. De a leginkább mégiscsak szimbolikus a szám. De most fontosabb az a különös szó, amit itt hallunk: püspökség. Azt mondja Péter, hogy Júdás püspökségét valakinek át kell vennie. A szó görögül: episzkopé. Ez pedig elindítja a kérdéseket: vajon, miért nevezi Péter a tanítvány-társakat, a későbbi apostolokat episzkoposzoknak, püspököknek? Vannak bibliamagyarázók (egyébként jellemzően azokból az egyházakból, ahol püspökök is vannak - római katolikusok, keleti keresztények, metodisták, anglikánok, lutheránusok és itt a peremen mi, magyar reformátusok), akik úgy magyarázzák, hogy: íme, kezdettől fogva püspököt kellett választani, püspöknek lennie kell az egyházban, püspökséggel kezdődik az egyház. A római katolikusok ide kötik az úgynevezett apostolica successió-t is, vagyis az apostoli folytonosságot, hogy ugyanis csak ott egyház, ahol püspök van, püspök pedig úgy van, hogy a megelőző püspök felszenteli, felhatalmazza. Ez a kétezer éves folyamat köti egybe az egyház egészét. Ahol ez megszakadt, ott nincs egyház. De ha figyelmesen beleolvassunk azokba a zsoltárokból, ahonnan Péter idéz, látjuk, egészen más jelent a szó. Sajátos feladatot jelöl, mint ahogy az episzkopé szót is vissza tudjuk adni egy új keletű magyar szóval így: felvigyázás. Az episzkoposz (a püspök) az, aki felügyel, erre nézve van a közösségben egy sajátos helye. Erről beszél Pál apostol a Timótheushoz írt levélben, amikor azt kéri, hogy minden gyülekezetbe állítsanak be püspököket, akik felügyelték a jó rendet, törődtek a gyülekezettel. Jakab apostol pedig a betegek meglátogatása szolgálatának nevezi az episzkopét, Péter apostol pedig az egyház vagy a gyülekezet mindenféle ügyes-bajos dolgaival való törődést. Túlzó egyszerűsítéssel, az episzkoposz: menedzser. Valami ilyesmi. Felső vezető, akinek kisebb, nagyobb egységek, életek gondja-bajával kell törődnie. De ne menjünk tovább, hiszen ez csak a szavakon való lovaglás, vagy a különböző szóhasználat, a körülményeknek elemezgetése. Elmondja maga Péter, hogy miről van itt szó.

Amikor együtt voltak a tanítványok, buzgón könyörögtek, imádkoztak, pünkösdre készültek, volt ott mintegy százhusz főnyi sokaság. Arról már az evangéliumokban is olvastunk, hogy Jézusnak nemcsak tizenkét tanítványa volt. Lukács evangélista egy helyen külön felsorolja a nőtanítványokat (Lukács 8), egy másik helyen beszél hetven tanítványról (Lukács 10,1), és elmondja azt is, hogy Jézus nemcsak a tizenkettőt küldte ki apostoli szolgálatra, hanem kiküldte ezt a hetvenet is, őket is felhatalmazta. Sőt, Pál azt mondja az első korinthusi levélben, hogy a feltámadott Jézus ötszáz atyafinak jelent meg (1Kor 15) Egyszóval, ez a százhusz főnyi sokaság mint egy kisebb gyülekezet van együtt, közöttük (vagy velük) ott vannak a tanítványok, és ebből a tágasabb körből választják meg a tizenkettedik apostolt. És ez arra emlékeztet, hogy feltehetően Jézus is egy nagyobb követő közösségből választotta ki a tanítványokat. Sokszor romantikusan képzelgünk a tanítványi elhívásról, és a keresztyénségünket is eszerint képzeljük, hogy ugyanis akkor hiteles, akkor követés-szerű a keresztyén életünk, ha úgy kezdődik, ahogyan Jézus elhívta, például, Máté Lévit, a fináncot. Aki ült a pénzváltó asztalnál, mikor oda lépett hozzá Jézus, megszólította: jer, és kövess engem, és akkor Máté Lévi mindent otthagzott, a kasszát sem zárta be, csak ment és követte Jézust! Vagy ahogyan Pétert és Andrást hívta ott, a csodálatos halfogáskor, egy munkafázis kellős közepén. Ők pedig hálójukat sem vonták ki a partra, mindent otthagytak és követték Jézust. Valóban, ez volt a drámai mozzanat. De az evangéliumi történetekből kiderül, hogy mindig volt valami korábbi ismeretség, valami elő-tapasztalat, valami kapcsolat. Itt most csak egyetlen vonatkozást említek. Péter azt mondja: olyan követőt kell a Júdás helyére beállítani, aki velünk volt kezdettől fogva, minden időben, míg az Úr Jézus közöttük járt, egészen a János keresztségétől kezdve mind a mai napig. Hogy ez a *János keresztsége* mit jelent, azt-e, hogy Keresztelő János megkeresztelte a Jordánban Jézust és ezzel elkezdődött Jézus nyilvános földi szolgálata, vagy azt-e, hogy János egész szolgálatába beletartozott a keresztelés, hogy így készítette az utat Krisztusnak – nos, ezt nem tudja senki eldönteni. De nem is kell, mert a dolog lényege az, amit Péter mond: azok közül válasszunk most, akik kezdettől fogva velünk voltak, akik Jézus Krisztus egész földi szolgálatának a tanúi tudnak lenni. Hogy amikor majd eljön a Szentlélek, Aki fölhatalmazza a tanítványokat, mennyei erővel megáldja őket (leginkább és legjelesebbül a nyelv csodájával), hogy minden népnek a maga nyelvén el tudják hirdetni a Krisztus nagyságos dolgait, akkor ezek a tanúk – tudniillik a tanítványok, az apostolok - átélő szemtanúként szólhassanak a Jézus Krisztus egész földi életéről. Mert nemcsak a keresztet, nemcsak a feltámadást, hanem a csodákat, a tanításokat, az igazságokat, Jézus egész földi életét el kell mondani. A testté lett ige, mondja János apostol az evangéliuma elejében, közöttünk lakozott és mi láttuk az Ő dicsőségét,

mint Isten egyszülöttjének dicsőségét (János 1,14). A levelében pedig azt mondja, hogy az élet igéjéről, akit szemünkkel láttunk, kezeinkkel tapintottunk (1János 1,1). A keresztyénség elterjedésének, az evangélium elhirdetésének, a krisztusi üdvözítés tudtul adásának ott és akkor ez elemi feltétele volt.

Egy másik körülményt is szóba kell hozni, ez pedig a sorsolás. Mi hozzá vagyunk szokva ahhoz, hogy sorsolni legfeljebb a focibíró szokott, amikor a két csapatkapitány térfelet vagy középkedést választhat - fej vagy írás, feldobják az érmét. S amúgy is, ezt a feljegyzett sorsvetést is idegenkedve nézzük már, nem nagyon bízunk benne, inkább magunkban bízunk. Főleg, ha testület választ. Miért nem bízták a választást a tizenegy apostolra? Mitöbb, tizenegyet nem lehet kettővel osztani, az egyik biztos megkapta volna a többséget. Miért vetettek sorsot? Péter imádsága árulja el ezt nekünk. Így imádkoztak Péter vezetésével: Uram, ki mindeneknek szívét ismered, mutasd meg e kettő közül azt, akit Te kiválasztottál! Ebben a könyörgésben nagyon mély alázat van! Arról szokhat lehetne tőprengeni, hogy miképpen is volt az, amikor Jézus földi szolgálata kezdetén a követőiből (a hetvenből, a százhuszból) kiválasztotta a tizenkettőt, a belső kört. Velük gyakran félrevonult, bizalmasan kapcsolatban álltak, nekik elmagyarázta a példázatok értelmét, miközben a többieknek nem magyarázta el, ők voltak a segítők a csodatételekben, velük ült a hajóba. De miért választotta Krisztus közéjük Júdást? Azt mondja ez az imádság is: Uram te, aki mindenek szívét ismered... Egész biztos vagyok benne, hogy a tanítványokat roppant módon gyötörte a Júdás árulása, és nemcsak azért, mert a bizalmas körből került ki az, aki kivezette a Gecsemáné kertjébe a Jézust elfogó csapatot. Azért is szorongatta ez őket, mert ott volt még bennük Nagycsütörtök éjszakájának megdöbbenése. Jézus ekkor azt mondta, hogy bizony mondom nektek, ma egy közületek elárul engem. A tanítványok pedig riadtan elkezdik kérdezgetni kezdtek: csak nem én, csak nem én? Hát hogy is volt ez? És ott volt még Péterben is az intő tapasztalat, bár a Mester már feloldozta és fölszabadította, de gyógyult sebként ott van benne, hogy ő azon az éjszakán azt mondta Jézusnak: Uram, ha mindenki meg is tagad, én nem, én az életemet adom érted. És egy-két óra múlva már megtagadta a Mestert. És a többiek is hordoztak efféle tapasztalatot, sérül-szerzte futottak, mikor Jézusért jöttek. Uram – imádkoznak most a tanítványok –, ki mindenki szívét ismered, mutasd meg e kettő közül az egyiket. Amikor mi választunk – ma, istentisztelet után a presbitérium is választani fog – úgy választunk a kettő közül, hogy aki a több szavazatot kapja, azt mondjuk ki megválasztottnak. Ez a közbölcseesség megnyilatkozás, mondjuk, jusson érvényre a közakarát. És hozzáteszük: győzzön a jobbik! De hát ki a jobb? Tudjuk mi azt? A nép szava Isten szava?

Nagy tehát a megrendültség a tanítványok között, sok súlyos kérdéssel kell megbirkózniuk, miközben a tizenkettedik helyet be kell tölteniük. És ekkor sorsot vetettek. Nincs benne a történetben, de az a Barsabás Justus, akit nem választottak (nem őreá esett a sors), meg, nem fordult semmiféle választási bizottsághoz, hogy valami módon hátrányt szenvedett volna, vagy rosszul vetettek volna a sorsot, vagy eljárási hiba történt volna, nem kérte a választás megismétlését. Elfogadta, mint ahogy az apostolok is elfogadták, mint ahogy a nagyobb közösség is elfogadta az eredményt, és az ő elfogadásuk jele az, hogy amikor így kiválasztották Máttyást, nyomban a tizenegy apostol közé számlálták őket.

És végül még arról a kettő fontos körülményről hadd szóljak, amivel kezdődik és végződik ez a történet. Ez mutatja legjobban, hogyan készülődtek az apostolok pünkösdre, a Szentlélek kitöltekezésére, Isten ajándékának a megérkezésére és a szolgálatuk kezdetére. Azt olvassuk 14. versben, hogy a tanítványok mennybemenetel után, az Olajfák hegyéről visszatértek Jeruzsálembe, ahol mindannyian egy szívvel, egy lélekkel foglalatossak voltak az imádkozásban és a könyörgésben. Ez nemcsak azt jelenti, hogy rendes, kegyes emberként elmondták a reggeli és az esti imádságot, és nemcsak azt jelenti, hogy minden nap elmentek a templomba a könyörgés óráján (amit később feljegyzí az Apostolok cselekedetei), hanem azt, hogy együtt voltak, – egy szívvel, egy lélekkel az imádságban.

Aztán azt olvassuk pünkösd napja történetéről is (ez a mai történet vége és folytatása), hogy amikor a pünkösd napja eljött, mindnyájan egy akarattal együtt voltak. És, ha tovább lapozzuk Lukács elbeszélését, azt olvassuk, hogy a Szentlélek kitöltése után is mindannyian együtt voltak, egy szívvel, egy lélekkel, egy akarattal foglalatossak voltak az imádságban... Miért az imádságban? A felolvasottak fényében be kell látnunk nekünk is, hogy a saját hitéletünk, vallásgyakorlatunk, kegyességünk, isten-keresésünk szempontjából, hogy az imádság nem érv. Mi egy érvelő korban élünk és az érveinket sokféle formába tudjuk öltöztetni. Az úgynevezett szociális média, amit az internet biztosít számunkra, végtelenül kinyitva a világot és a kapcsolati lehetőségeket. Ennek révén aztán mindenféle formában érvényre juttathatjuk érvelő természetünket. Vannak igazságaink, és ezeket köszöntésben, beszélésben, kommentben minden esetben érvényre tudjuk juttatni. Folyton érvelünk.

Az imádság azonban nem érv, hanem kérés. És milyen csodálatosan találkozik Krisztus ígérete és a tanítványi közösség buzgó imádkozása. Pünkösdkor is együtt voltak, jegyzi meg gondosan Lukács. Ez egészen pontosan azt jelenti, hogy egy helyen voltak, egy helyen együtt voltak egy imádságban, egy buzgósságban. Amikor imádkozunk, várakozunk;

amikor imádkozunk, kérünk; amikor imádkozunk, kifejezzük, hogy azért van merszünk imádkozni, mert már megízleltük a kegyelmet. Különös kérés tehát az imádkozás, különös várakozás az imádkozás! Nem olyasmit kérünk-várunk, amiről nem tudjuk, hogy mi az, még sejtelmünk sincs róla, hanem az kérjük, amit Jézus Krisztus már megízleltetett velünk. Ezért olyan fontos Péter és az apostoltársak szándéka: olyat akarnak választani tizenkettediknek, aki kezdettől fogva velük volt, aki a tanúja volt Jézus Krisztus életének János keresztsége óta, aki megízlelte már az eljövendő világ erőit, aki, amikor kér, tudja, mit kér, amikor vár, tudja, mire vár. Krisztus ilyen módon csodálatosan önmagához köti kéréseinket és imádságainkat is, – mai is, nagy szükségben, nyomorúságban, betegségben, rémisztő, riasztó helyzetekben, itt a mai Európában is, amikor már tényleg csak azt kérdezzük, hogy hol lesz a következő robbantás, és nem azt, hogy lesz-e. Bizony, belerendülünk abba, hogy miközben körülöttünk, úgymond, béke van, mégis úgy élünk, mintha háterszágban élnénk, és bármikor megjelenhetnek a bombázók, csak most nem a levegőből dobják ránk, hanem két lábon jön be közénk. És mi lesz a keresztyénekkal? Szerte a világon, szinte mondhatni, nemzetközi sport lett a keresztyének meggyilkolása. És mi lesz velünk itt, Magyarországon? És mi lesz velünk egyáltalán, az életünkben? Tele vagyunk kimondhatatlan szorongásokkal, gyötrelmekkel, amit Pál apostol ilyen egyszerűen mond a Római levélben: a teremtet világ mindmáig sóhajtozik és nyög, és vajúdik és várja az Isten fiainak a megjelenését. Krisztus csodálatosan önmagához köti minden kérésünket, mert az Ő élete, halála, feltámadása, mennybemenetele, dicsősége ízlelteti velünk Isten felszabadító jóságát, büntörlő hatalmát, ez mutatja meg nekünk, hogy a legiszonyúbb kilátásokon túl is ott ragyog Isten dicsőségfénye és meghívása az igazi életre.

A tanítványok úgy kezdték a tizenkettedik apostol megválasztását, hogy imádkoztak, úgy zárták, hogy imádkoztak. Pünkösöd napját is úgy kezdték, hogy imádkoztak. Imádkoztak, amikor eljött a Lélek. Mindenkinek igaz szívéből áldott imanapokat kívánok, mígnem eljön a pünkösöd, reánk is imádságokat, buzgó könyörgéseket, ahogy a régi himnusz mondja: jövel, Szentlélek Úristen. Ámen

Imádkozunk! Köszönjük, mennyei Atyánk a boldog tapasztalatot, hogy a megtartó igazság, bűnökből, betegségekből, halálból, elveszésből szabadító irgalmasságod hitből hitbe, szívtől szívig, lélektől lélekig terjed. Köszönjük, hogy az első tanúk és hitvallók bizonyágtétele által mi is megízlelhattuk az eljövendő világ erőit. Tarts meg bennünket sok szükségünk és bajunk közepette, ajándékozz meg mennyei erőiddel, add nekünk a szeretetnek, józanságnak, bölcsességnek Lelkét. Vezess bennünket a Krisztus útján, mindvégig a hitben. Ezért kérünk,

áraszd ki gyógyító kegyelmedet betegeinkre, vigasztald a gyászolókat. Könyörgünk népedért, a Krisztus neve megvallóiért, őrizd meg gyermekeidet bajtól, veszedelemtől, üldöztetéstől. Könyörgünk Urunk, adj számunkra világosságot, szent alázatot, hogy minden napunkon kérhessük szent és buzgó könyörgéssel áldásodat, a mi Urunk Jézus Krisztusunkért. Ámen